

N.L.M. de Jonge
mail@norbertdejonge.nl

Eerste Kamer
t.a.v. commissie BiZa/AZ
Postbus 20017
2500 EA DEN HAAG
postbus@eerstekamer.nl

In afschrift aan:

• *Eerste Kamer / t.a.v. B.O. Dittrich / Postbus 20017 / 2500 EA DEN HAAG / borisdittrich@gmail.com*

Datum: 2 april 2022
Betreft: onderzoek 35741 op 19 april 2022

Commissie BiZa/AZ,

Vorige maand nam de Tweede Kamer in tweede lezing aan de toevoeging van seksuele gerichtheid als non-discriminatiegrond (35741). Met het oog op uw gerelateerde voorbereidend onderzoek van 19 april aanstaande wil ik uw commissie het volgende meegeven.

In dit schrijven wijs ik u op een dubbelrol die "gerichtheid" vervult, die naar voren komt uit parlementaire behandelingen, en daarmee de grondwetsgeschiedenis. De reikwijdte ervan is artificieel ingeperkt. Hierdoor heeft het een discriminatoir karakter gekregen. Het staat haaks op de waarborgende rol van de Grondwet. Dit behoeft uw aandacht, zeker in het licht van de discussie omtrent het schrappen van het toetsingsverbod.

De voorstelindieners typeren de term "seksuele gerichtheid" als een open omschrijving. Als een inclusieve, open formulering die geen onderscheid maakt tussen verschillende subgroepen binnen de grond. De initiatiefnemers beschouwen het als een spectrum waarop personen vrij bewegen. Als iets dat dynamisch en fluïde kan zijn. Ze stellen geen categorisering te willen van erkende seksualiteitsvormen. Hun keuze voor "seksuele gerichtheid" in plaats van het dichotome "hetero- of homoseksuele gerichtheid" lijkt een uiting van die stellingname.

De verschuiving van "hetero- of homoseksuele" naar "seksuele" ging echter vergezeld van welbewuste begrenzing van "gerichtheid". Laatstgenoemd woord is dusdanig gekneed dat het een dubbelrol heeft gekregen. Enerzijds brengt het de vrijheid om de uitputtende opsomming "hetero- of homoseksuele" te kunnen laten vallen. Anderzijds

beperkt het de inclusiviteit van de term "seksuele gerichtheid". Het beperkende aspect ervan vormt ongeoorloofd onderscheid. Hieronder mijn onderbouwing.

Seksuele gerichtheid heeft betrekking op het geslacht (de sekse) van de ander, zowel in biologische zin als de culturele uitdrukking ervan. Deze gerichtheid kan zich uiten in verbaal of non-verbaal gedrag, maar ook in gevoelens en voorkeuren. De eigen leeftijd noch die van de ander heeft enige impact op de werkelijkheid van de oriëntatie.

Verderop citeer ik uit parlementaire behandelingen en een (daarin aangehaald) oordeel van het CRM waaruit blijkt dat met "gerichtheid" in de term "seksuele gerichtheid" nadrukkelijk wél onderscheid wordt gemaakt tussen subgroepen, en dat de initiatiefnemers enkel "consensuele gerichtheden" onder de grond scharen. De voorstelindieners willen dat gerichtheden die buiten vornoemde, gekunstelde subgroep vallen geen beroep kunnen doen op de non-discriminatiegrond. De tweedeling hebben ze gecreëerd en gelegitimeerd door over uitgestoten gerichtheden enkel strafbare daden - excessen - te duiden, en wettige uitingen ervan (die niet ten koste gaan van anderen) onbesproken te laten.

In theorie kunnen uitgestoten gerichtheden ooit, na verandering van maatschappelijke overtuigingen en daarna lagere wetgeving, overgeheveld worden naar de subgroep "consensuele gerichtheden", waardoor ook verandert wat onder de term "seksuele gerichtheid" valt. Dit laat echter onverlet het discriminatoire karakter van de huidige arbitraire tweedeling. Er is uit een groot scala uitingen waaruit gerichtheid kan blijken, er subjectief één gekozen, namelijk concreet seksueel gedrag, om tot een onderverdeling in (kunstmatige) categorieën te kunnen komen via welke onderscheid gemaakt kan worden tussen gerichtheden.

Dit onderscheid is ongerechtvaardigd. Seksuele gerichtheden hebben niet als noodzakelijk uitvloeisel seksueel gedrag, en alle seksuele gerichtheden kunnen leiden tot strafbare handelingen. Derhalve, dus gezien de grondwetsgeschiedenis, is het opnemen van seksuele gerichtheid in artikel 1 van de Grondwet ook ongeoorloofd onderscheid. Discriminatie. Die uitgestoten gerichtheden nog kwetsbaarder maakt voor uitsluiting, onbegrip, stigma, en marginalisering. Dit is verboden, en in strijd met onder meer artikel 21 van het Handvest. Uw Kamer mág het voorstel niet aannemen. Toevoeging van seksuele gerichtheid als non-discriminatiegrond is een goed doel, maar heiligt niet alle middelen. De geest van het Grondwetsartikel is juist om het maken van ongerechtvaardigd onderscheid tegen te gaan.

Het ruime karakter van "gerichtheid" (mijn nadruk):

"Er is gekozen voor het begrip «gerichtheid», omdat het naast **gevoelens en voorkeuren** ook de concrete uitingen omvat."

(24 december 1991) <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/0000021966>

"Sexual orientation is understood to refer to each person's capacity for profound

emotional, affectional and sexual attraction to, and intimate and sexual relations with, individuals of a different gender or the same gender or more than one gender."

(maart 2007)

https://yogyakartaprinciples.org/wp-content/uploads/2016/08/principles_en.pdf

Seksuele gerichtheden die niet onder "seksuele gerichtheid" vallen:

"Als ook de hiervoor beschreven seksuele gerichtheden onder het begrip seksuele gerichtheid zouden vallen, zou dat kunnen betekenen dat [...]"

(29 september 2020)

<https://www.internetconsultatie.nl/awgbseksuelegerichtheid/document/6224>

Het inzoomen op enkel strafbaar seksueel gedrag:

"Personen met een pedofiele geaardheid kunnen derhalve per definitie geen bescherming ontlenen aan het begrip 'seksuele gerichtheid'. Immers, indien zij in de vorm van (seksuele) gedragingen concrete uiting geven aan hun geaardheid maken zij zich schuldig aan een strafbaar feit (artikelen 244 en 245 Wetboek van Strafrecht)."

(12 november 2019) <https://mensenrechten.nl/nl/oordeel/2019-116>

NB: Merk op dat het College: a) "seksuele" tussen ronde haakjes plaatst, en het eufemisme "concrete uiting geven" gebruikt, en b) enkel focust op 'pedoseksuele verkrachting'.

"Punt van aandacht in zowel de expertpapers als de bijeenkomst bleek dat daarbij moet worden gekozen voor een manier die ervoor zorgt dat «overinclusie» wordt voorkomen. Dit ziet met name op seksuele gerichtheden die, als daaraan in de praktijk uitvoering wordt gegeven, op grond van de huidige wetgeving strafbaar zijn."

(8 juli 2019) <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/dossier/kst-34650-13.html>

NB: Merk op dat Ollongren: a) het eufemisme "uitvoering wordt gegeven" gebruikt, en b) enkel focust op strafbare daden.

"Pedoseksualiteit is – als er uitvoering aan wordt gegeven – strafbaar en dat blijft het ook. Aangaande de vraag hoe voorkomen kan worden dat dergelijk beroepen op de non-discriminatiegrond «seksuele gerichtheid» alsnog worden gedaan merken initiatiefnemers op dat dat deels voorkomen kan worden door hierover duidelijkheid te verschaffen in de grondwetsgeschiedenis."

(4 oktober 2021) <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/dossier/kst-35741-7.html>

NB: Merk op dat de initiatiefnemers: a) het eufemisme "uitvoering aan wordt

gegeven" gebruiken, dit tussen kastlijntjes plaatsen, en b) enkel focussen op strafbare daden.

Ik hoop dat uw commissie deze tekst van mij meeneemt in haar voorbereidend onderzoek. Het komt nu aan op uw Kamer.

Met verschuldigde hoogachting,

Norbert de Jonge